

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
Univerzita Karlova

E-knihy na vysokých školách Univerzita Karlova

Vysoká škola ekonomická v Praze, 20.4.2017

Ing. Jiří Pavlík
Univerzita Karlova, Ústřední knihovna

Rozpočet, preferované licence

- Jak velká část rozpočtu vaší instituce je věnována e-knihám (jaká p-knihám)?
- Jaký typ licence při akvizici e-knih na vaši VŠ upřednostňujete?
  - 1SU, 3SU, MU

Rozpočet, preferované licence

- E-knihy: 4-5 mil. Kč
  - P-knihy: 18+ mil. Kč
- Licence
  - MU, 1SU / 3SU

Počet titulů

- Jaký je přibližný počet dostupných titulů e-knih?
  - české
  - anglické
  - jiné jazyky

Počet titulů

- Počet titulů: ~240 tis.
  - české: 2400+
  - anglické: většina
  - jiné jazyky: minimum

Počet titulů

- E-knihy v češtině
  - EBSCO Ebooks (Karolinum, FF) ~ 450
  - Proquest Ebook Central (Karolinum) ~ 396
  - eReading.cz - multilicence ~ 20
  - Levná knihovna (PF) ~ 56
  - ebrary DASH! (FF) ~ 30
  - ePubli CUNI (LFHK, ÚK) ~ 75
  - Digitool (ePrezenčka, Open Access, dary) ~ 1800

Katalog, discovery, linkserver

- Jak jsou dostupné/vyhledatelné tituly e-knih?
  - katalog (katalogizace jednotlivých titulů; využíváte nabízené MARC záznamy, ...)?
  - linking server
    - jakým způsobem probíhá import záznamů?
  - Discovery systém
    - Jakým způsobem probíhá import záznamů?
  - přístup z jednotlivých platforem?
  - vlastní nástroj?

Katalog, discovery, linkserver

- katalog, Aleph, trvalé nákupy, MARC záznamy od dodavatelů
- linking server, SFX, AZ
  - import: KBART, formáty podporované SFX
- discovery systém, EDS
  - import: OAI-PMH, FTP&MARC, Google Scholar
- Portál el. zdrojů
  - přímý přístup, vzdálený přístup, přihlášení účty UK (eduID.cz/eduGAIN)

Vzdálený přístup

- Zajišťujete pro vaše uživatele vzdálený přístup k e-knihám?

Vzdálený přístup

- Federativní autentizace, institucionální přihlášení
    - primární
-
- Vzdálený přístup: EZproxy
    - doplňkově

Statistiky

- Jaké jsou statistiky využívání?
  - online
  - offline

Statistiky

- Statistiky
  - COUNTER BR2
  - proprietární (založené na COUNTER)

Propagace

- Jak probíhá propagace e-knih?

Propagace

- Facebooková stránka
- Twitterový účet
- Top e-knihy
- Aktuality knihovna.cuni.cz
- Knihovny součástí UK
  - FB, webové stránky, postery, letáky, čtečky, upoutávky v regálech

Strategie akvizice

- Jaká je na vaši VŠ strategie akvizice e-knih?
  - Propojení s doporučenou literaturou?
  - Jak probíhá výběr titulů – zkušenosti?
  - Jaký je poměr mezi centralizovaným nákupem (profil fondu) a nákupem podle požadavku uživatelů? Co dominuje?
  - Využíváte/využili jste nějaký z demand-driven acquisition modelů? Které? Co fungovalo dobře, co ne?
  - U velkých univerzit – jak funguje spolupráce centrální a fakultních knihoven v oblasti e-knih?

Strategie akvizice

- Akvizice ve spolupráci Ústřední knihovny a knihoven součástí
- CzechELib
- zatím bez DDA
- doporučená literatura, vysoká poptávka po p-knihách
  - knihovny součástí - 2.LF, PrF, ...
  - celouniverzitně v přípravě

Preferovaný obchodní model

- Jaký obchodní model se jeví pro vaši VŠ jako nejlepší?

Preferovaný obchodní model

- nyní trvalé nákupy, předplané kolekce
- směřujeme k PDA (DDA, AccessToOwn, Evidence Based Acquisition, e-výpůjčky)

Řešení překryvů a změn v kolekcích

- Řešíte (a jak) překryvy v kolekcích? Jak je zjišťujete?
- Jak řešíte proměnnost kolekcí (např. pro učebnice, které musí být stabilně dostupné více let), které nemohou garantovat stálost seznam titulů?

Řešení překryvů a změn v kolekcích

- Analýzy překryvů pomocí SFX Advanced Collection Tool
- Stabilně dostupné učebnice se nakupují mimo kolekce

Řešení nedostupnosti jednotlivého titulu

- Jak řešíte různé situace, kdy nelze koupit jeden jediný titul, ale např. minimální počet titulů, nebo pouze kolekci?

Řešení nedostupnosti jednotlivého titulu

- Jednáme o ceně kolekce.

Rozhodování při akvizici

- Jak velkou roli hrají následující parametry při rozhodování o nákup e-knihy při její dostupnosti na více platformách
  - cena knihy
  - DRM a jiná omezení (počet uživatelů, apod.)
  - již na využívané nebo naopak na nové platformě
  - platform fee
  - snadnost nákupu (oblíbený český dodavatel)

Rozhodování při akvizici

- Role parametry při rozhodování o nákup e-knihy při její dostupnosti na více platformách
  - cena knihy
  - DRM a jiná omezení (počet uživatelů, apod.)
  - již na využívané nebo naopak na nové platformě
  - snadnost nákupu (oblíbený český dodavatel)
  - platform fee

Rozhodování při akvizici

- Dále:
  - federativní autentizace (Shibboleth)
  - jednotné přihlášení
  - zaindexování v EDS
  - portfolio v SFX
  - statistiky COUNTER, SUSHI

Poptávka od uživatelů

- Co požadují vaši uživatelé? Jaká je poptávka?

Poptávka od uživatelů

- Průběžně vyhodnocujeme.
- Odmítnuté přístupy - Springer, Cambridge, ...
- Výpůjčky p-knih podle katalogu.

Financování PDA apod.

- Jak řešíte financování nákupu e-knih, které iniciují koncoví uživatelé (centrální rozpočet do vyčerpání / povinné kofinancování / 100%ní úhrada ústavem/fakultou/ ...)?

Financování PDA apod.

- PDA (DDA, AccessToOwn, e-výpůjčky, Evidence Based Acquisition) zatím nevyužíváme, připravujeme.
- Výzva na UK: decentralizovaná akvizice, akviziční rozpočty součástí/fakult, společná pracoviště UK a AV ČR.

E-knihy univerzitních nakladatelství

- Jaká je nabídka e-knih z vašich univerzitních vydavatelství?

E-knihy univerzitních nakladatelství

- Karolinum
  - EBSCO eBooks, Proquest Ebook Central
  - Digitool/DSpace, MKP
- Ústřední knihovna
  - ePubli CUNI
- Nakladatelství FF UK
  - EBSCO eBooks, ebrary DASH!
- Nakladatelství MFF UK
  - v přípravě

Řešení problémů

- Můžete uvést aspoň jeden příklad, kdy jste měli s e-knihami nějaký zásadní problém? (od jednání, nákupu, veřejné zakázky, nastavení v discovery, až po financování).

Řešení problémů

- Pokrytí Proquest Ebooks v EDS
- Dostupnost titulů v češtině
- CzechELib
- Financování
- Licencování pro oborové studenty a zaměstnance, zpřístupnění pro celou UK a externí registrované čtenáře

Největší problém

- Co je ve vaší instituci největší problém s e-knihami?

Největší problém

- Zpřístupnění v EDS
  - zaindexování (pokrytí v centrální indexu, nákladný lokální index)
  - aktivace
  - zpracování exportu linkserveru

Otázky?
Děkuji za pozornost :-)

Ing. Jiří Pavlík

Univerzita Karlova, Ústřední knihovna

e-mail: pavlik@cuni.cz

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
Univerzita Karlova